

[Socialministeren.]

sig, at socialstyrelsen ved budgetteringen for 1973-74 har undervurderet bevillingsforbruget ved den igangværende aktivitet, især for så vidt angår lønudgifterne til personalet ved åndssvageforsorgens institutioner. Der har således i første halvdel af finansåret været et så stort forbrug til lønninger, at der i finansårets løb måtte forudses en væsentlig overskridelse af finanslovsbevillingerne, hvis der ikke blev grebet ind i udviklingen. Det skyldes især, at antallet af besatte stillinger inden for det normerede stillingstal gennemsnitligt har ligget højere, end styrelsen på baggrund af de foregående års erfaring havde budgetteret med.

Socialstyrelsen iværksatte i november 1973 med socialministeriets tilslutning særlige foranstaltninger med henblik på at tilvejebringe kompenserende besparelser i lønudgifterne i sidste halvdel af finansåret, svarende til merforbruget i den første del af finansåret. Der indførtes således begrænsninger for genbesættelse af ledige stillinger, for vikaranvendelse og for anvendelse af løst overarbejde. Det har fra socialstyrelsens og socialministeriets side været en forudsætning for gennemførelse af de nævnte foranstaltninger, at klienternes daglige tilværelse berørtes mindst muligt, og at der ikke skete urimelige indgreb i personalets arbejdsforhold.

Om de omtalte forbrugsdæmpende foranstaltningers betydning for klienterne kan jeg på grundlag af indberetning fra forsorgscentre og socialstyrelsen oplyse, at den foreskrevne indskrænkning med hensyn til anvendelse af vikarer og genbesættelse af ledige stillinger selvfølgelig har medført en vis nedsættelse af aktiviteterne omkring klienterne. Rent faktisk har der således ikke til betjeningen af åndssvageforsorgens klientel været det samme antal medarbejdertimer til rådighed som før foranstaltningernes iværksættelse, idet belægningsgraden og forsorgens tidsmæssige daglige udstrækning har været uændret. Personalebegrænsningerne har haft forskellig virkning i de enkelte centre og på de enkelte institutioner, bl. a. som følge af forskelligheder i hyppigheden af personale skift.

Aktivitetsbegrænsningerne har imidlertid ikke i større omfang ramt de helt grundlæggende funktioner, såsom spisning, af- og

påklædning samt renlighed. Begrænsningerne har overvejende ramt andre funktioner, omfattende fritiden, forholdet til de pårørende samt sprogtræning m. v. Endvidere synes aktiviteten omkring en del af forsorgens mødevirksomhed at være blevet begrænset. Dette gælder bl. a. behandlingsmøder samt forældre- og samrådsmøder, som har betydning for både klienten og for afdelingen, hvor han eller hun er anbragt.

I dagspressen er omtalt eksempler på yderst uheldige virkninger såsom øget medicingivning, forekomst af liggesår og nødvendigheden af flere fikseringer. Efter de modtagne indberetninger at dømme har der imidlertid kun været tale om ganske enkeltstående tilfælde, som af pressen er blevet stærkt overdrevet.

Herudover har nedsættelsen af timetallet medført nogen uro hos personalet med den virkning, at arbejdsklimaet har været mindre godt.

Visse af virkningerne er søgt afbødet gennem dispensation fra genansættelsesstoppet samt ved personalerokeringer, der dog kun har været mulige i begrænset omfang. Jeg har derfor fundet det nødvendigt allerede i januar måned at søge regeringens tilslutning til, at den nødvendige merbevilling til dækning af lønudgifterne i indeværende finansår søges på tillægsbevillingsloven for 1973-74. De meget tyngende vikarrestriktioner er herefter ophævet i slutningen af januar måned.

Skal jeg kort gøre de indvundne erfaringer op, må jeg nok konkludere, at åndssvageforsorgens ressourcer, selv om de må forekomme gode i forhold til tidligere, alligevel er så beskedne, at selv en lille begrænsning som den, der midlertidigt har været forsøgt med henblik på at overholde bevillingsrammen, kan få alvorlige virkninger nogle steder. Endvidere synes erfaringen at vise, at det ikke er gørligt uden meget omhyggelige forberedelser at ændre i ressourceudnyttelsen. Et pludseligt indgreb virker psykologisk forkert.

Det er imidlertid mit indtryk, at organisationerne og i hvert fald Landsforeningen Evnesvages Vel, der som sådan ikke har deltaget i den kampagne eller hetz, som rent faktisk er ført mod socialstyrelsen, nu er indstillet på at gå ind i en saglig undersøgelse af forsorgens ressourceanvendelse. So-